

ERDÉSZETI UJSÁG

SZAK- ÉS TÁRSADALMI LAP AZ ERDÉSZETI ÉS VADÁSZATI SZEMÉLYZET RÉSZÉRE.

Előfizetési díjak:

Egy évre ... 8 kor.
Fél évre ... 4 „
Negyed évre ... 2 „

→ Megjelenik minden vasárnap. →

Felelős szerkesztő
és kiadó/tulajdonos:

PODHRADSZKY EMIL.

Hirdetési díjak:

Egy hasábos garmond sor vagy annak helye 20 fillér. Ajánlközásoknál, eladás vagy vételnél minden szó után előre beküldendő 4 fill. Nagyobb s többszöri közlésű hirdetményeknél → mérsékelt díjak egyezség szerint →

XIV. évfolyam.

Szászsebes, 1910. november 20.

30. szám.

A kincstáriak mozgalma.

Ismeretes dolog, hogy a kincstári erdőknél alkalmazott altisztek mozgalmat indítottak helyzetük javítása céljából s ennek eredménye volt az a nagyszabású gyűlés, melyet f. hó 6-án tartottak Budapesten és az az „Emlékirat“, amelyet ugyanekkor megszerkesztettek és a földmívelésügyi miniszter ur távollétében Kazy József államtitkár urnak nyújtotta át száz tagu küldöttség. Az emlékirat teljes szövege a következő:

A Magyar Kincstári Erdészeti Altisztek országos kongresszusának Emlékirata.

(Budapest, 1910. november hó 7.)

Nagyméltóságú Minister Ur!

Kegyelmes Urunk!

Az állami tisztviselők fizetésének rendezésére vonatkozó törvényjavaslat reánk erdészeti altisztekre vonatkozó része annyira sérelmes, hogy annak megváltoztatása, illetve ügyünk felkarolása iránt Nagyméltóságod, mint az igazság hivatott és elveiben utolérhetetlen őrének humanitásához folyamodunk.

Ismerve Nagyméltóságodnak a közérdek és az arra érdemesek ügye iránt tanusított igazságos magatartását, esedezünk, hogy testületünk ügyét, a magyarállam ezerháromszáz jó polgárának és önfeláldozó szolgájának sorsát magas figyelmére méltatva, megszívlelni méltóztassék.

A fizetésrendezésről szóló törvényjavaslat IV. fejezete szerint ugyanis más ágazatbeli állami altisztek 4 fokozatba vannak sorozva. Kezdő fizetésük 1000 korona s fizetésük maximuma 1400—1800 koronában van megállapítva oly igazságosan, hogy a fizetés maximumát már a 16-ik kifogástalan szolgálati évükben elérhetik, tehát azt 25 éven át élvezhetik.

Ezzel szemben az erdészeti altisztek nyolc fizetési fokozatba vannak sorozva, ugymint: négy fokozatu első osztályu altiszti csoportosítással.

Kezdőfizetése az I-ső osztályu altisztnak szintén 1000 kor., fizetési maximuma azonban már csak 1300 korona.

A II-od osztályu altiszt kezdő fizetése 700 korona, fizetésének maximuma 1000 korona, vagyis ugyanannyi, mint a szolgáké; holott az 1904. évi I. t.-c. életbelépte előtt eddig 600 koronától 1000 koronáig emelkedő fizetés mellett nem nyolc, hanem csak öt fokozatba voltak beosztva és a természetben élvezett mellékkilletményeik értékének betudásával a kezdőfizetésük 800—900 korona között, fizetésük maxima pedig 1300—1400 korona között váltakozott.

Hol van itt a fizetésemelés?

Ez a sérelem legfájóbb része, mert a II-ik osztályu, vagyis a szolgák fizetési csoportjába osztott altisztek ugyanolyan képesítéssel bírnak, mint az I-ső osztályuak, s bár megmarad altiszti rangjuk, a köteles 40 évi szolgálati időnek háromnegyed részét az eddigi altiszti fizetésnél még kisebb szolgai javadalmazással kell végig küzdeniök.

Ehez járul még az a hátráltató körülmény is, hogy amíg legutolsó fokozatu altiszti kinevezéshez jutnak, 5—10 évet mint erdőlegények ugysis eltöltöttek, mert a törvény értelmében 24 éves koruk előtt és a 3 évi gyakorlatot igényelő erdőőri szakvizsga nélkül legutolsó fokozatu altisztekké ki nem nevezhetők.

Ebből az következik, hogy altiszti pályájukon már csak mintegy 30 évük lévén, nyolc fokozatba való besorozás és ötödéves előléptetés mellett teljesen ki van zárva annak a lehetősége, hogy a legnagyobb fizetési fokozatot ezen idő alatt elérhessék.

Miért ne lehetne az erdészeti altiszteket is más ágazatbeli altisztekkel egyenlően 4 fokozatba sorozni s azokéval hasonló fizetéssel ellátni?

Sem képesítésben, sem a tett szolgálat hasznosságában nem állanak hátrább amazokénál s legnagyobb része a közlekedéstől elzárt félreeső helyen lakván, élelmi cikkeit sokkal drágábban szerzi meg, mint a városokban vagy faluban lakók.

Miért vagyunk mi a magas államnak mostoha gyermekei; miért nem mérnek nekünk is egyenlő mértékkel amazokéval?

Annak kijelentése mellett, hogy más tárca keretébe tartozó altiszt társaink érdemeit távolról sem szándékozunk kicsinyelni vagy a mienket fölébe helyezni, csupán hogy velők való egyenlőségünket bebizonyítsuk s az illetékes körök figyelmét ennek elbírálására felhívjuk, bátrak vagyunk teendőink egy részét itt felsorolni.

Az erdészeti altisztek szolgálati ügyköre még nem lévén positive meghatározva, az erdészeti altiszt, tekintet nélkül főerdőori vagy erdőori voltára és illetve rangfokozatára, ügyessége szerint irodában vagy külső szolgálatban van alkalmazva és nagyrésze oly szakértelmet föltételező ügyekkel van megbízva, melyeknek elvégzése vagy magasabb iskolai képzettséget, vagy kitűnő felfogással és műveltséggel párosult gyakorlottságot igényel; nevezetesen:

az erdőhatóság irodáiban alkalmazottak iro-

datiszti (iktató-kiadói) anyagszámadások összeállítása, faanyagok köbözése, azok szállítási bérének kifizetésre alkalmas alapon nyugvó pontos kiszámítása és a dijnoki személyzet mellőzésével minden másolási munka végzésével;

az erdőrendezőiségeknél a póttanfolyamot végzettek munkaköre: felmérés, felmérések eredményének térképre való felhordása, térképszerkesztés és egyéb irodai munkák végzése;

az erdőszámvevőiségeknél alkalmazott altisztek egy több millió korona értékű vagyont kezelő erdőhatóság könyvelő teendőit, bevételi, kiadási, utalványozási és megszüntetési jegyzékek, hasznberek, leltárak nyilvántartója, személyi járandóságok és nyugdíj számfejtő könyvek vezetése, pénztári naplók szigorlása, elkönyvelése és a felsorolt ügyekkel kapcsolatos intézkedések fogalmazásával;

az erdőmérnökségeknél alkalmazott famesterek (többnyire kőmives- és ácsmesteri oklevéllel) az erdőhatóság kerületében előforduló építkezéseknél, nevezetesen: vízi- és folyószabályozási védművek tervezése, építésének vezetése, költségvetések szerkesztése, fölmérések eszközlése, tervrajzok készítése és térképmásolási munkákkal foglalkoznak.

A külső szolgálatnál alkalmazott altisztek feladatai:

A fának csemetekorától egész a vágásokból

T Á R C A.

A föld csodái.

Az ember nyugtalan természete mindig a jövő eseményeivel törődik. Kétséget nem szenved, hogy a nap hősege mulófélben van, de viszont azt is tudjuk, hogy sok ezer esztendeig még elég meleget és világosságot fog kifejtteni. Vajjon akkorára mily változáson mehet keresztül planétánk, erre egyelőre tudományos alapon nyugvó feleletet alig lehetne adni. Mostanában a tudomány emberei leginkább azzal foglalkoznak, hogy mi lesz a jövő anyaggal, melynek felhasználása óriás mértékben növekszik? Jelenleg évenként átlag 460 millió tonna kőszén aknáznak ki a föld gyomrából, mely 340 millió köbméter térfogatnak felel meg. Az efféle adatokat oly könnyű elmondani, mintha ez valami kis dolog lenne, miért is olvasóinkat e részben a számok nagyságával meg akarjuk ismertetni. Egyiptom guláit, mint az ó-kor nagyszerű műveit, mindenki bámulja, pedig az évenként kiásott kőszénből százharminc olyan gulát lehetne előállítani, mint Egyiptomban a legnagyobbak. Ha a kiásott kőszénből kockát készítenénk, a kocka egyes lapjai

700 méter hosszúak lennének, s így maga a kocka harmadfélszer oly magas lenne, mint az Eiffel-torony. De a kőszénfogyasztás nem állandó nagy, hanem folyvást emelkedik, elannyira, hogy az utolsó harminc év alatt háromszorosan megnövekedett. Így tehát az a jogosult kérdés merül föl: Meddig tarthat ez így? Kimeríthetetlen-e a kőszén-készlet? Meddig tarthat a készlet és mi lesz, ha végképpen el találna fogyni? Az első kérdésre mindenekelőtt a kőszén keletkezését, ennek a földben való lassu fejlődését hozzuk föl és a rendelkezésünkre álló óriás tudományos adatokból csak néhányat említünk itt. A mint tudjuk, a forró égélj legbujabb növényzete mellett, egy alig kilenc hüvelyk — mintegy 23 centiméter — magas humus réteg keletkezésére száz esztendő szükséges. Ezen réteg kőszénre való átváltozásakor tényleges magasságának huszad részére, vagyis nyolc milliméterre lapul össze. Ha most például a sziléziai egymás fölött fekvő kőszénrétegeket nézzük, melyek helyenkint 155 méter vastagok, akkor kitűnik, hogy ezeknek alakulása megközelítőleg két millió esztendeig tartott. Ebből tehát azt látjuk, hogy még a legjobb esetben is, újabb kőszénrétegek alakulása a mostani fogyasztással lépést

való kitermeléseig gondozása, őrzése, a favágások vezetése, a kitermelt anyag számbavétele, minősítése, osztályozása, a tutajozás vezetése, munkások hasznos foglalkoztatása, bérjegyzékek szerkesztése, erdei utak, határjelek gondozása, viziművek építésének vezetése, 10—12 ezer kat. holdas erdő területen a vadállomány óvása, gondozása, a vadászat ellenőrzése és az erdővédelmi szolgálat ellátása, mely utóbbi komoly, mély belátást és önuralmat feltételező szolgálat annyira életveszélyes, hogy a mai szomorú statisztikai adataink szerint egyetlen más testületbeli alkalmazottak közül sem kíván annyi áldozatot a megrögzött gonosztevők bosszúja, mint mi közülünk.

Csendőr, pénzügyőr másodmagával tesz szolgálatot, csak éppen az erdőörnek kell egyedül a sötét rengetegben éjjel is megvédeni az állam vagyonát, kiteve otthon családját a községbeli ellenséges indulatu vadorzók és fatolvajok bosszuszállásának, míg reá azok cinkosai az erdőn leselkednek.

A külső szolgálatot teljesítő altisztek tekintélyes része a közlekedéstől távol eső, elzárt falucskában vagy éppen az erdőben lakik, s nem ritkán egyes-egyedül. — Ő reá a társadalmi élet el nem érhető vágy, tőle orvos, pap, tanító, szülésznő vagy más felebarát mérföldekre van, hozzá közel csak az elhagyatottság és a veszedelem.

Vadász, ki maga is üldözött vad!

Osztályrésze pedig az elkülönítés, kiről mint a regényes berkek lakójáról fölteszik, hogy a természet szépségével is el tud táplálkozni.

Hogy az így van, legjobban bizonyítja az a tény, hogy akik szerencsések a társadalomban bennélhetni: mint például a rendőrség, postatávirda és pénzügyőrség személyzete, bár semmivel sem tesznek nehezebb és fontosabb szolgálatokat a magas államnak mint mi, ő róluk úgy van gondoskodva, hogy 1000 korona kezdőfizetés mellett már 15 évi szolgálat után mind elérjük a fizetésük maximumát, mi erdészeti altisztek pedig nyolc fokozatba úgy lettünk csoportosítva, hogy 700 korona kezdőfizetés mellett még a lehetősége is ki van zárva annak, hogy a legmagasabb fizetési fokozatot valaha elérhessük.

Az erdészeti altisztek között ritka madár a nőtlen ember s ez érthető is, mert félreeső lakhelyén egészen magára hagyatva meg sem élhetne.

Méltóztassék elképzelni most az új törvényjavaslat szerint 15—20 szolgálati év mellett 800—900 koronával dotált családapát, illetve erdészeti altisztet, akinek 6—8 söt gyakori esetben 10—14 tagból álló családja van. Mennyire lesújtó és elkedvetlenítő hatást gyakorolt reá az a tudat, hogy amíg hasonló szolgálati idővel bíró más ágazatbeli kartársát a fizetés rendezési törvényjavaslat a legmagasabb fizetési fokozatba

sem tarthat. Ha a köszenet fával akarnók pótolni, néhány esztendő alatt az egész földgömb összes erdőségei ki lennének pusztítva, mert évenként legalább is 2600 millió nyolcvan éves szálfára lenne szükség, mely tömeg 27,000 négyszögkilométer teret foglal el. Némi pótlást a föld petroleum-forrásai nyújthatnának, melyeknek bőségét kimeríthetetlennek tartjuk. Igaz ugyan, hogy például Észak-Amerikában, nevezetesen a washingtoni területben naponta 14 millió köbméter petroleumot termelnek, de mind a mellett a legújabb hírek szerint a termelés szemlátomást fogy, elannyira, hogy az ottani gáztársaság ama szeszgyáraknak és kohóknak, melyek légszesszel dolgoznak, szállítási szerződéseik nagyobb részét fölmondotta és ez által sok vállalatot nagy zavarba hozott. Déli-Oroszországban, Baku közelében, jelenleg tizenkét négyszögkilométernyi területen 500 petroleum-kutat nyitottak meg, melyeknek termelését 20 millió köbméterre becsülik. Eme óriás tömeg tehát hajókazánok, mozdonyok, öntödék és kohók fűtésére sokáig elég lenne. Valamint a köszén-anyag a növényből áll, úgy azt kell hinnünk, hogy a petróleum csakis zsiros állati testek desztillációjából ered, mely esetben a petróleum-készlet

lassankinti elfogyása bizton várható. Bármint legyen is a dolog, annyi bizonyos, hogy jelenleg a természet rengeteg tőkéit, nem pedig kamatait fogyasztjuk. Anglia már tisztában van számításaival, a mennyiben tudják, hogy az egyesült három királyság köszénkészlete száz milliárd tonnát tesz ki; miután pedig ebből évenként — egyforma termés mellett 170 millió tonnát kiséznek, a készlet hatszáz év múlva, fokozott fogyasztás mellett pedig kétszáz év múlva elfogyna. Európában Magyar- és Oroszország rendelkeznek a leggazdagabb köszénkészlettel, az Észak-Amerikai Egyesült-Államok pedig, Hall szerint, az egész világ köszén-szükségletét 11.000 esztendeig fődözhetnék. Bizonyos továbbá, hogy Braziliában, Szibériában és La-Plata államban is fognak idővel köszénre akadni, a mint Kinában, Japánországban és Ausztráliában is akadnak köszénre. Mindezekből kitűnik, hogy a közel jövőben köszén-válságtól nem kell tartani. De mivé törpül tizenegyezer esztendő amaz időhöz mérve, mely a föld fejlődése óta lefolyt és a mely még előttünk van? Miután pedig a köszén-kérdés nemcsak általános érdekű, hanem belátható időn belül a helyi viszonyokra is nagy befolyást gyakorolhat, a mint

emeli, addig ő nehezebb megélhetési viszonyok között, annak alig kétharmadrészevel lesz dotálva. S épen azok az altisztek, kik a II-od osztályba lesznek sorozva, mind életük delén állók és köz tudomásulag legnagyobbbrészt nagy családdal vannak megáldva.

Az erdészeti altisztek nyugdíj viszonyai sem jobb, mint a fizetése, sőt rosszabb már nem is lehet. Ugyanis: 10 éven aluli szolgálatért nyugdíj nem jár; 10 éven felül fizetésének egyharmadát, 20 éven felül a felét, 30 éven felül 40-ig háromnegyedét, és 40 éven felüli szolgálat után az egész fizetését kapja.

Tehát ha valakinek 19 év 11 hónap és 29 napi szolgálati ideje van, csak annyi nyugdíjban részesül, mintha 10 évet és 1 napot szolgált volna; és így tovább: pl. 39 év 11 hó és 29 napi szolgálati idő után fizetésének háromnegyed részét kapja, vagyis annyit mint 30 évi és 1 napi szolgálat után kapna.

A fenti indokaink alázatos előterjesztése mellett esedezünk, hogy sérelmünk orvoslása szempontjából kegyeskedjék:

I. Fizetésünket a többi áll. altisztek dotálásával egyenlővé tenni. Pl. m. áll. vasuti altisztek. Törvényszerű erdőőri képesítéssel bíró erdőlegények és segéderdőőrök fizetése a mostani erdőőri fizetés megfelelő osztálybahelyezésével javíttassék;

ezt Angliában most látjuk, nem tartjuk fölöslegesnek arról a módról gondoskodni, mely az ó-világot fenyegető veszélyt elhárítsa, a mi csakis a gazdasági szempontnak Amerikába való áthelyezésével lenne elérhető. Nem képezet és üres számítás, hanem tény az, hogy a hamburgi főkonzul kormányának azt jelentette, hogy a porosz kormány a vesztfáliai kőszén szállítását az északi tenger kikötőibe jelentékenyen előmozdítja, elannyira, hogy az angol kőszén a termelési költségek folytonos emelkedése miatt a versenyt nem bírja ki, s így az angol kőszén a német piacról egészen ki lesz zárva. A termelési költségek pedig azért emelkednek, mivel sok bányában már csak nehéz munkával jutnak a drága áruhoz. Mi azonban szem előtt tartva a tudomány folytonos haladását, ismerve továbbá azt az ernyedetlen szorgalmat, melyet a vegyészeti, villamosság és légnymás terén a föld minden tudósa kifejt, bizton hisszük, hogy a természet csak azért szabta ki bizonyos időre fölhalmozott kincseinek fölhasználását, hogy az isteni szikrával bíró ember titkaiba benyomulva, magán segíthessen. Az idő halad, a készlet naponta fogy, de az emberi ész világossága folyton nagyobb teret hódít meg.

II. a meghagyott mellékjárandóságaink értékét nyugellátásunkba betudni;

III. nyugdíj ellátásunkat és özvegyeink nyugdíját az erdőtisztekével egyenlően megállapítani;

IV. a 35 évet betöltött erdőaltisztek nyugdíjazásával a fiatalabbak előmenetelét lehetővé tenni.

Miután csakis a felülről nyilvánuló méltánylás és jóindulat fokozhatja bennünk a magas szolgálat iránti igaz lelkesedést, önzetlen buzgóságot és munkakedvet, ismételten esedezünk, hogy alázatos kérelmünk magas figyelmére méltatva, évszázados bajaink orvoslásával testületünket a mai kornak megfelelő legszükségesebbekkel ellátni kegyeskedjék.

Nagyméltóságodnak engedelmes és alázatos szolgálói.

Lapunk jövője.

A folyó hó 6. és 7. napjain Budapesten megtartott országos nagygyűlés (melynek lefolyásáról az összes adatok összegyűjtése és rendezése után lapunk jövő számában fogunk részletesen beszámolni) akkor, midőn kimondta az Erdészeti és Vadászati Altisztek Országos Egyesülete megalakulását, az előterjesztett alapszabályok elfogadásával egyuttal elhatározta azt is, hogy az egyesület alapszabályainak jóváhagyása után saját lapot fog fenntartani, addig pedig, míg ez a dolog rendezve lesz, a mi lapunkat volt szíves saját orgánumává megtenni, erkölcsi kötelességévé téve egyuttal minden erdészeti és vadászati altisztnak, hogy azt előfizetésével támogassa.

A határozatnak üdvös eredménye már most az elején is mindjárt jelentkezik, mert a mióta a gyűlésen megjelent apostolok visszatértek lakóhelyeikre és hirdetik az ígét, nap-nap után jelentkeznek új előfizetők s reméljük, hogy már legközelebb azokat a kartársakat, kik hivatásuk és altiszti mivoltuk magaslatán állanak, előfizetőink sorába fogjuk tisztelhetni.

A gyűlésen megjelent kartársak egyuttal megbotránkozásuknak adtak kifejezést a fölött, hogy lapunk olvasói közt számos olyan akad, ki félve vagy ezt is meghaladó időn át elfogadja a lapot, de az előfizetést minden kérés és intés dacára elmulasztja beküldeni s ez által nem csak a lapnak, hanem ugyyszólván az összes közös érdekeknek kerékkötője s azt javasolták, hogy az ilyeneknél a lap további küldését azonnal beszüntetve, őket tartozásaiknak záros határidő alatt való lefizetésére hívjuk fel, s ha még ennek sem lenne eredménye, hozzuk neveiket nyilvánosságra, hogy mint az altiszti címre érdemetlenek, a testületből a többi rendes kartársak által kiközösíthetők legyenek.

Engedve a közkíváramnak, most egyszerre hetven ilyen olvasónkat selejteztük ki s várjuk, hogy a folyó hó végéig kiszabott határidőre megfelelnek-e fel-

hívásunknak, mert a kiskorúak még ez sem használ, valóban rászolgáltak arra, hogy a közmegegyezésnek kitűssek, hiszen az ő hanyagságuk volt oka lapunk ismételt hiányos megjelenésének, a miért tisztességes és rendes előfizetőink szíves elnézését kérjük.

A mint fentebb említettük, lapunk mostani kiadásában előreláthatólag még jövő évi június hó végéig marad meg, s ezért még egy és remélhetőleg utolsó áldozatra kérjük hűveinket, nevezetesen arra, hogy — bár némi megerőltetéssel is — minden egyes előfizetőnk előfizetését eddig az ideig már most beküldeni szíveskedjék.

Hogy mindenki tisztában lehessen azzal, mennyit kellene még 1911. évi június végéig beküldenie, a jövő számtól kezdve a címszalagra rá fogjuk vezetni az előfizetés eddigi lejártának idejét, miután pedig tudomás szerint az előfizetési-díj egy évre 8 K, félévre 4 K, negyedévre 2 K, egy óra pedig 67 fillér esik, mindenki könnyen kiszámíthatja, hogy mennyi lesz még a beküldeni valója.

Óhajtandó lenne, hogy minden egyes tisztelt olvasónk ezt már a jövő hó első napjaiban megtegye, mert így abba a kedvező helyzetbe jutnánk, hogy a nyomdát nem csak egyszerre előre kifizethetnénk, hanem a már beperelt és végrehajtás alatt álló régebbi tartozásunkat is kiegyenlíthetnők, sőt az előrefizetéssel némi engedményt ilérve, valamelyes csekély hasznunk maradna, a melyet — azt hisszük — megfeszített munkálkodásunkért megérdemelnénk.

Abban az esetben, ha ezt mindenki megteszi, még azt a tervünket is megvalósíthatnók, hogy sorra véve azokat a sérelmeket, a melyek az emlékiratból kimaradtak, sorra véve lapunkban hosszú cikksorozatban tárgyalva, külön lenyomatokban is kiadhatnánk és azokra a helyekre, hol megvan az orvoslás módja, eljuttathatnánk.

Utalványlapokat nem fogunk csatolni, mert előfizetőink nagyobb részének van ilyen még az előző időből, de meg könnyebben elviseli egyes ember a 2 fillér kiadást, mint mi 20—24 koronát.

Minden egyes lap csak akkor felelhet meg teljesen feladatának, ha mentes az anyagi gondoktól s függetlenségét csakis ez biztosíthatja, kérjük tehát tisztelt olvasóinkat, hogy kérésünket megszívlevélve, ebbe az eddig 15 év óta soha sem élvezett kellemes helyzetbe juttassanak.

Végül kérjük még, hogy minden egyes hívünk egyik fő kötelességének ismerje lapunk terjesztését s kérje az előfizetni szándékozókat, hogy előfizetésüket már a fentiek szerint tegyék meg.

Mutassuk meg már egyszer, hogy minden ellenáramlat dacára tudunk magunknak egy független lapot teremteni és azt fenntartani!

Az Erdészeti Ujság kiadóhivatala.

HASZNOS TUDNIVALÓK.

Az egér pusztításáról. A tél sok egeret bekerget a portára, a lakásokba, kamarákba. A jó macska a legjobb használatot teszi ellenük. Ha aztán ez se győzi, próbálkozzunk meg a fazék vízzel. Nem áll sokból, olcsó is, felállítása sem kíván sok pepecselést. Ugy készül, hogy a gazdaasszony kimustrál egy ócska fazekat, abba vizet tölt, melyet aztán vízzel áztatott pergámen-papírossal fed be. Ha a pergámen-papíros megszárad, rajta éles késsel keresztet kell vágni, melyet cukorporral, darával, lisztel, mi egyébbel beszórunk. Az egerek mohón mennek a csalétekre, de a nyíláson keresztül a vízbe potyognak. A keresztnyílás újra kisimul, az egerek észre sem veszik, hogy annyi társa azon keresztül szaladt a halálba. Ha aztán a vizes fazék se győzi a sok bestet pusztítani, akkor próbálkozzunk meg a vasvitriollal. Azokat a kamrákat, falakat, ólakat, hembárokat, amelyeket meg akarunk kimélni az egerektől, azon helységek falait vasvitriol-oldattal kell bemeszelní. A mészbe annyi vasvitriolt kell keverni éppen, hogy a mésznek észrevehető sárgás színe legyen. Ha a fal hasadékaiba vasvitriol kristályokat teszünk, az egér messziről elkerüli a helyiséget. Az egerek a borsosmenta szagától is futnak. Ha vattát borsosmentával itatunk át s egérlyuk mellé helyezzük, az egér még élete veszélyeztetésével is kirohan onnan, mikor is az odaállított macska mihamar elfogja. Az ebnyelvű növény szagát se kedveli az egér. Ezzel is messzire el lehet őket zavarni.

A kis malacok megvédése a hideg ellen.

Ha a koca hideg időben fiadzik, tanácsos a malacok segítségére menni, hogy mindjárt világra jöttük után ne pusztítsa el őket a hideg. Ezt azonban csak akkor tegyük, ha a koca nyugodt és szelíd, mert a vad kocát nem szabad zavarni. Igen jónak bizonyult a kocára a fiadás előtt pokrócot teríteni. A pokrócot a kocán kell hagyni, míg minden malac meg nem született és nem szopik a pokróc alatt. Ha a fiadás előtt nem alkalmaztuk ezen rendszabályt, a malacok megszületése után is lehet ezt tenni, ha látjuk, hogy a malacok fáznak. Ekkor még a pokrócot megmelegített téglákkal is tartsuk melegen. Az ily melegség a már félig megfagyott malacokat is magukhoz téríti. Körülbelül egy óra múlva le lehet venni a pokrócot.

KÜLÖNFÉLÉK.

* *Az északamerikai erdőégések.* A legutóbbi északamerikai erdőégések az újságok jelentései szerint néhány ezer hektárnyi területre harapóztak el s az emberek százai estek áldozatul a rettenetes veszedelemnek. A szakember már ezekből az adatokból is rögtön tudja, hogy itt nem éghettek lombdörk, mert a lombdörknek csak a lehullott száraz levelekből, galyakból álló alomtakarója éghet el. A lombfa törzse azonban még télen sem ég, mikor a zöld lombos korona és a fában keringő nedvek a tűznek még inkább utját állják. A most égő

amerikai erdőket a sima- vagy selyemfenyő (*Pinus Strobus* L.) alkotja s ennek gyantatartalmánál fogva nemcsak a friss, vagyis élő fája, hanem még a zöld tűi is égnek. Az égő erdők rémületesen s borzadályosan szép látványt tárnak a szemlélő elé. Az egész erdő földönfutó pokol, iszonyatos mennydörgéssel lezuhanó faóriásokkal s recsegeve-ropogva hulló zsarátnokkal, mely milliárdnyi szikrákat vet a magasba, míg maga odalent új lángkékévkbe kap. Észrevétlenül az emberek feje fölött a sudarakban is terjed a tűz, ahonnan kedvező helyen egészen váratlanul lecsap, körülkeríti s áldozatul ejti a szerencsétlen, mit sem ejtő pásztorokat, szénégetőket, vágásbeli munkásokat, sőt néha magukat az oltásra sietett embereket is. Mert a fenyőerdei tüzet csakis olyan széles pászta letarolása s minden éghető anyag eltakarítása által lehet megfékezni, melyen a tűz át nem hatolhat. Minél magasabbak a fák s minél nagyobb a szél, annál szélesebb pászta kell, mert különben a lezuhanó törzsek túlérnek rajta s a szél a zsarátonokot átviszi. Nagyon széles pásztahoz nagyon sok ember kell, hogy a tűz még e nehéz munka befejezése előtt oda ne érjen. Sokszor míg a derék csapat ott küzd s fárad, azalatt más irányt vesz a tűz; a megkezdett munkát ott kell hagyni s más pászta létesítéséhez kell fogni. Mászor meg ellenkező oldalról is közeledik egy tűzvonal, a szegény csapat két tűz közé szorul s ha ezek vonala nagyon hosszú, akkor hamarabb érnek össze, semmint hogy az oltók a végére érnek s szintén a legborzasztóbb, a legkinosabb halált szenvedik. Nálunk ilyen óriási tüzek lehetetlenek, mert nálunk nincsenek ilyen összefüggő fenyves rengetegek. Azonfölül fenyveseink bükkfával vannak megszakítva, végül nálunk nagyobb a felügyelet is, mely a legtöbb esetben csirájában elfojthatja a bajt. Nálunk például az erdőszélétől csak negyven méternyi távolságban szabad tüzet rakni, holott Amerikában ilyen óvintézkedésekről és szabályokról még beszélni sem lehet.

* **Kigyók pusztítása — kigyókkal.** A délamerikai, braziliai San-Paulo városban évente körülbelül kétszáz emberélet pusztul el a mérges kigyók harapásától, a mi arra az elhatározásra ösztökélte a san-paulói hatóságot, hogy a város mellett egy kísérletező intézetet, kórházat és megfigyelő állomást állítson fel, a hol a betegeket kezelik és különféle szérumot próbálnak ki, a mivel oltás útján immunissá igyekeznek tenni a kigyómarás ellen az embereket. A szérumkészítés közben egy érdekes felfedezést tettek az orvosok. Rájöttek ugyanis, hogy a massurana nevű erősebb, nem mérges, ritka kigyófaj, a mely már kivesző félben van, halálos ellensége a mérges fararacca nevű kigyónak és bár a fararacca mérges fogaival védekezve, többször megmarja a harc közben a massuranát, annak az nem árt meg és csak hamar összeroppantja, sőt föl is falja a mérges kigyót. Megfigyelték azt is, hogy a hol kivesző félben lévő massurama még található, ott a fararacca teljesen kipusztul. A massurana emberre és állatra nem veszélyes. A kísérletező bizottság a birtokában lévő massurana kigyóval egy egész ültetvényből kipusztította fararaccát és midőn meggyőződött a felfedezés hasznos voltáról, a ki-

sérletezést ez irányban folytatta. Elrendelték, hogy a massurana kigyót a lakosság kimélje és a kísérletező bizottsághoz beküldött minden darab kigyóért körülbelül egy korona összeget utalnak ki. A massurana kigyót most hatósági felügyelet mellett tenyésztik és a mérges kigyók által ellepített területekre viszik, a hol a kis fémfényű kékes színű kigyók óriási pusztítást visznek véghez mérges csipésű rokonaikon. Pár hónapja a massurana kigyót magánosok is kezdik tenyésztetni.

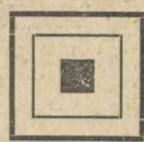
— **Oh ez az Eszter . . .** Pityókosan érkezik haza az ujdonsült férj. Fiatal felesége kisírt szemekkel várja. „Hol voltál oly sokáig Sándor és hogyan nézel ki“ mondja siró hangon. Férjürem nehéz nyelvvel dadogva csak ennyit válaszol „oh . . . ez az Eszter . . . oh . . . ez az Eszter . . .“ „Hát így vagyunk, hát Esztered van már neked“, felel az asszonyka. „Hát az órád és láncod hol van?“ „A . . . a . . . Pista bácsinál, ahol . . . azt a jó Eszter . . .“ tovább nem tudta folytatni, mert a felesége zokogva adta ki a cselédeknek a parancsot a csomagolásra. „Egy percig sem maradok veled egy fedél alatt, megyek haza a mamához, ki hitte ezt 6 hét előtt, hogy így hamar kedvesed, Esztered lesz neked.“ Szerencsére e pillanatban lépett be Pista bácsi, átadva az asszonynak férje óráját és láncát s nevetve világosította fel a féltékeny asszonyt, hogy nem asszony személyről van szó, hanem cognacról, ugyanis férj uram egy kissé többet ivott a finom Eszterházy cognacból és, hogy illuminált állapotban óráját és láncát el ne lopják, hát Pista bácsi magához vette azokat. Boldogan ölelte magához a szép asszonyt e felvilágosítás után férjét s nevetve mondá: „Ezt az Esztert szívesen megbocsájtom neked.“

Szerkesztői és kiadói posta.

Fetz Lajos, Hoffer Ferenc uraknak. A beküldött előfizetést köszönettel nyugtázzuk. **Székely Sándor urnak.** Figyelemmel a második cikkünkben foglaltakra ezentúl a lap lejárata mindig közölni fogjuk azoknál, kik az előfizetést jövő évi jun. végéig, a mikor a lap további kiadásában előreláthatólag változás fog beállani, ki nem egyenlítik. Az Ön most f. év végéig rendezve van. **Magyar György urnak.** Az utolsó posta változásáról csak most kaptunk értesítést. **Eiben Sándor urnak.** Igen, az év végeig rendben van. Azt hittük, hogy a gyűlésen találkozni fogunk. **Szomora József urnak.** Új állomáshelyén sok szerencsét kívánunk. Most, hogy olyan közel van hozzánk, talán lesz szerencsénk személyesen is találkozni. **Sedivy János urnak.** Az első értesítés óta a lapot már új címére küldtük. A kért előfizetők száma hozzávetőleg 10—15. Biztosat nem mondhatunk, mert az illetők nem jelzik minőségüket, hanem lakásaikból ennyire lehet következtetni. A helyzetükre vonatkozó cikket szívesen vesszük. **Buvary Ferenc urnak.** A múlt évben kapott lap és havi szemle számait a 4 koronából most 2 koronát átszámítottunk, minél fogva előfizetése jövő év március végéig rendezve van. **Varga Ferenc urnak. Szentdomján.** Nagylelkűségeért, melylyel a multról rajtunk való követeléséről lemondott, fogadjuk hálás köszönetünket. **Beszik Nándor és Vaszek András uraknak.** Minden lapszámot rendesen postára tettünk s így a hiba csak ott lehet. Kár, hogy nem mindjárt tettek panaszt, akkor talán pótolni lehetett volna a hiányzókat. **Sas József urnak.** A közölt címre a lapot megindítottuk. A 2 K megérkezett. **Pelenzei József urnak.** A múlt évi 3 koronából 1 koronát most átszámítottunk s így előfizetése jövő február 15-ig van rendezve. 2 K a múlt évi lap- és havi szemle számaira esik. **Mert József urnak.** Mint új hívünket szívből üdvözljük. Az októberi számok teljesen elfogytak s így azokból sajnálatunkra nem szolgálhatunk.

Ugyanitt kapható a híres **Olgyai-féle Sertésvész elleni óvszer** ára nagy üvegenként **3 korona 50 fillér** utasítással együtt. Egy postaldobban 2 üveg szállítható. Hálás lesz ajánlásunkért.

Iskola Alapítvány - Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundatia pentru Școală - BCU Cluj-Napoca.

Tiller Mór és Társa

cs. és kir. udvari szállítók, BUDAPEST, IV. Váci-utca 35.

A nagym. földmívelési m. kir. miniszterium 70542. sz. magas rendeletével az erdőigazgatóságoknak ajánlva.

Erdőtisztviselői, altiszti és szolgálai egyenruhákat, egyes egyenruhadarabokat s mindennemű felszerelési cikket ajánlunk kitűnő mesteri szabás és izlésteljes kiállításban.

Fehérneműek és harisnyák óriási választékban.

Fegyverek- és töltényekből állandó nagy raktár.

Polgári ruhák a legjobb magyar és angol szövetekből elsőrangú szabászok közreműködésével készülnek.

Hivatalos uton részletfizetésre is eszközölhetők megrendelések és nagyobb megrendelés esetén kívánatra saját költségünkön egy szabászt küldünk a mértékek felvétele végett.

Árjegyzéket és mintákat ingyen és bérmentve küldünk és vevőink kényelmére bármely — cikket beszerzünk. Meg nem felelőt visszaveszünk. —

Legrégibb és legnagyobb egyenruházati intézet!

Faragó Béla

Cs. és kir. udvari szállító

ZALAEGRSZEG

Magyar magpergető gyára
erdészeti csemete-telepei

Ajánl saját magpergetőjében termelt legmagasabb csiraképességű
tűlevelű magvakat, ^{kitűnő minőségű} **lombfa magvakat,**
kocsányos és kocsánytalan tölgymakkot, fűmagvakat, répa, here és más gazdasági magvakat,
saját telepein nevelt, kitűnően fejlődött, erdősítési célokra alkalmas
tű- és lomblevelű csemeték,
gyümölcsfákat, válogatott fajokban diszfenyőket, sorfákat,
élősvény-csemetéket.

Alkalmi vétel:

Több millió tölgycsemete 20—150 cm. magas

50.000 drb. diszbokor 1½—3 m. „

20.000 „ diszfenyő 1½—3 „ „